

Grau en Enginyeria Informàtica
Facultat d'Informàtica de Barcelona

Matemàtiques 1

Part I: Teoria de Grafs

Exercicis i problemes

Curs 2023-2024

Departament de Matemàtiques
Universitat Politècnica de Catalunya

Els problemes d'aquesta col·lecció han estat recopilats per Anna de Mier i Montserrat Maureso el curs 2011/2012. En part provenen de reculls de problemes elaborats pels membres del Departament de Matemàtica Aplicada 2 per a les diverses assignatures que s'han impartit al llarg dels anys. D'altres provenen de la bibliografia de l'assignatura o d'altres llibres, i n'hi ha que són de nova collita. Aprofitem per fer constar i agrair la tasca del becari docent Gabriel Bernardino en la redacció de les solucions. El curs 2018/2019 s'ha fet una revisió general.

Anna de Mier

Mercè Mora

Febrer 2019

Índex

1	Conceptes bàsics de grafs	1
1.1	Tipus de grafs. Subgrafs. Grafs derivats. Operacions.	1
1.2	Exercicis	3
2	Recorreguts, connexió i distància	7
3	Grafs eulerians i hamiltonians	10
4	Arbres	12
	Exercicis de repàs i consolidació	15

1

Conceptes bàsics de grafs

1.1 Tipus de grafs. Subgrafs. Grafs derivats. Operacions.

TIPUS DE GRAFS

Els següents són grafs destacats que emprarem tot sovint. Sigui n un enter positiu i $V = \{x_1, x_2, \dots, x_n\}$.

El *graf nul* d'ordre n , que denotem per N_n , és el graf d'ordre n i mida 0. Al graf N_1 se l'anomena *graf trivial*.

El *graf complet* d'ordre n , que denotem per K_n , és el graf d'ordre n que té totes les arestes possibles. Observem que K_1 és també el graf trivial.

El *graf trajecte* d'ordre n , que denotem per $T_n = (V, A)$, és el graf que té per conjunt d'arestes $A = \{x_1x_2, x_2x_3, \dots, x_{n-1}x_n\}$.

El *graf cicle* d'ordre $n \geq 3$, que denotem per $C_n = (V, A)$, és el graf amb conjunt d'arestes $A = \{x_1x_2, x_2x_3, \dots, x_{n-1}x_n, x_nx_1\}$.

El *graf roda* d'ordre $n \geq 4$, que denotem per $W_n = (V, A)$, és el graf amb conjunt d'arestes $A = \{x_1x_2, x_2x_3, \dots, x_{n-1}x_1\} \cup \{x_nx_1, x_nx_2, \dots, x_nx_{n-1}\}$.

Sigui r i s enters positius.

Un graf és *r-regular* si tots els vèrtexs tenen grau r .

Un graf $G = (V, A)$ és *bipartit* si hi ha dos subconjunts no buits V_1 i V_2 tals que $V = V_1 \cup V_2$, $V_1 \cap V_2 = \emptyset$ i de forma que, per a tota aresta $uv \in A$, es té que $u \in V_1$ i $v \in V_2$, o viceversa. És a dir, no hi ha arestes uv amb $u, v \in V_1$ o $u, v \in V_2$. Els conjunts V_1 i V_2 s'anomenen les *parts estables* de G . En cas que cada vèrtex de V_1 sigui adjacent a tots els vèrtexs de V_2 , direm que el graf és *bipartit complet* i el denotarem per $K_{r,s} = (V, A)$, on $|V_1| = r$ i $|V_2| = s$. Al graf $K_{1,s}$ se l'anomena *graf estrella*.

SUBGRAFS

Considerem un graf $G = (V, A)$.

Un graf $G' = (V', A')$ és un *subgraf de* G si $V' \subseteq V$ i $A' \subseteq A$. Si $V' = V$, se l'anomena *subgraf generador* de G .

Sigui $S \subseteq V$, $S \neq \emptyset$. S'anomena *subgraf induït (o generat) pels vèrtexs de* S al graf $G[S] = (S, A')$ tal que $A' = \{uv \in A : u, v \in S\}$.

GRAFS DERIVATS D'UN GRAF

Considerem un graf $G = (V, A)$.

El *graf complementari* de G , que denotem per G^c , és el graf amb conjunt de vèrtexs V i conjunt d'arestes $A^c = \{uv \mid uv \notin A\}$.

Sigui $S \subset V$. El graf que s'obté per *eliminació o supressió dels vèrtexs* de S , que denotem per $G - S$, és el graf que té per conjunt de vèrtexs $V \setminus S$ i per arestes les de G que no són incidents a cap vèrtex de S . En cas que $S = \{v\}$, el denotem per $G - v$.

Sigui $S \subset A$. El graf que s'obté per *eliminació o supressió de les arestes* de S , que denotem per $G - S$, és el graf que s'obté de G suprimint totes les arestes de S . És a dir, $G - S = (V, A \setminus S)$. En cas que $S = \{a\}$, el denotem per $G - a$.

Siguin u, v vèrtexs de G no adjacents. El graf que s'obté per l'*addició de l'aresta* uv és el graf $G + uv = (V, A \cup \{uv\})$.

OPERACIONS ENTRE GRAFS

Considerem dos grafs $G_1 = (V_1, A_1)$ i $G_2 = (V_2, A_2)$.

El *graf unió* de G_1 i G_2 , que denotem per $G_1 \cup G_2$, és el graf que té per conjunt de vèrtexs $V_1 \cup V_2$ i per conjunt d'arestes $A_1 \cup A_2$.

El *graf producte* de G_1 i G_2 , que denotem per $G_1 \times G_2$, és el graf que té per conjunt de vèrtexs $V_1 \times V_2$ i les adjacències vénen donades per

$$(u_1, u_2) \sim (v_1, v_2) \Leftrightarrow (u_1 v_1 \in A_1 \text{ i } u_2 = v_2) \text{ o } (u_1 = v_1 \text{ i } u_2 v_2 \in A_2).$$

1.2 Exercicis

1.1 Per a cadascun dels grafs N_n , K_n , T_n , C_n i W_n , doneu-ne:

- 1) una representació gràfica per a $n = 4$ i $n = 6$;
- 2) la matriu d'adjacència per a $n = 5$;
- 3) l'ordre, la mida, el grau màxim i el grau mínim en funció de n .

1.2 Per a cadascun dels enunciats següents, doneu un graf amb la propietat que es demana, explicitant-ne la llista d'adjacències i una representació gràfica.

- 1) Un graf 3-regular d'ordre com a mínim 5.
- 2) Un graf bipartit d'ordre 6.
- 3) Un graf bipartit complet d'ordre 7.
- 4) Un graf estrella d'ordre 7.

1.3 Esbrineu si els grafs complet, trajecte i cicle d'ordre n , amb $n \geq 1$ o $n \geq 3$ segons el cas, són bipartits i/o regulars.

1.4 Doneu la mida:

- 1) d'un graf r -regular d'ordre n ;
- 2) del graf bipartit complet $K_{r,s}$.

1.5 Siguin $V = \{a, b, c, d, e, f\}$, $A = \{ab, af, ad, be, de, ef\}$ i $G = (V, A)$. Determineu tots els subgrafs de G d'ordre 4 i mida 4.

1.6 Els cinc apartats següents fan referència al graf G definit com segueix. El conjunt de vèrtexs és $V = \{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\}$, i dos vèrtexs u i v són adjacents si $|u - v| \in \{1, 4, 5, 8\}$. Determineu l'ordre i la mida dels subgrafs de G següents:

- 1) El subgraf induït pels vèrtexs parells.
- 2) El subgraf induït pels vèrtexs senars.
- 3) El subgraf induït pel conjunt $\{0, 1, 2, 3, 4\}$.
- 4) Un subgraf generador que tingui el màxim nombre possible d'arestes però no contingui cicles.

1.7 Considereu un graf $G = (V, A)$ amb $V = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ i $A = \{12, 13, 23, 24, 34, 45\}$. Doneu el conjunt d'arestes, la matriu d'adjacència i una representació gràfica dels grafs G^c , $G - 4$, $G - 45$ i $G + 25$.

1.8 Considereu un graf $G = (V, A)$ d'ordre n i mida m . Siguin v un vèrtex i a una aresta de G . Doneu l'ordre i la mida de G^c , $G - v$ i $G - a$.

1.9 Esbrineu si el complementari d'un graf regular és regular, i si el complementari d'un graf bipartit és bipartit. En cas afirmatiu, demostreu-ho; en cas negatiu, doneu un contraexemple.

1.10 Doneu el conjunt d'arestes i una representació gràfica dels grafs $K_3 \cup T_3$ i $T_3 \times K_3$, suposant que els conjunts de vèrtexs de K_3 i de T_3 són disjunts.

1.11 Considereu els grafs $G_1 = (V_1, A_1)$ i $G_2 = (V_2, A_2)$. Doneu l'ordre, el grau dels vèrtexs i la mida de $G_1 \times G_2$ en funció dels de G_1 i G_2 .

1.12 Proveu o refuteu les afirmacions següents:

- 1) Si G_1 i G_2 són grafs regulars, aleshores $G_1 \times G_2$ és regular.
- 2) Si G_1 i G_2 són grafs bipartits, aleshores $G_1 \times G_2$ és bipartit.

1.13 Doneu tots els grafs que tenen $V = \{a, b, c\}$ com a conjunt de vèrtexs i representeu-los gràficament.

1.14 Considereu els grafs que tenen conjunt de vèrtexs $[7] = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$. Calculeu quants grafs n'hi ha ...

- 1) ... amb exactament 20 arestes.
- 2) ... en total.

1.15 Per a cadascuna de les seqüències següents, esbrineu si existeixen grafs d'ordre 5 de forma que els graus dels vèrtexs siguin els valors donats. Si existeixen, doneu-ne un exemple.

1) 3, 3, 2, 2, 2.	3) 4, 3, 3, 2, 2.	5) 3, 3, 3, 3, 2.
2) 4, 4, 3, 2, 1.	4) 3, 3, 3, 2, 2.	6) 5, 3, 2, 2, 2.

1.16 Demostreu que si un graf és regular de grau senar, aleshores té ordre parell.

1.17 Sigui G un graf bipartit d'ordre n i regular de grau $d \geq 1$. Quina és la mida de G ? Pot ser que l'ordre de G sigui senar?

1.18 Demostreu que en un graf bipartit d'ordre n la mida és menor o igual que $n^2/4$.

1.19 Sigui G un graf d'ordre 9 tal que tots els vèrtexs tenen grau 5 o 6. Proveu que hi ha un mínim de 5 vèrtexs de grau 6 o un mínim de 6 vèrtexs de grau 5.

1.20 L'Aran i la seva parella organitzen una festa on es reuneixen un total de 5 parelles. Es produeixen un cert nombre de salutacions però, com és natural, ningú no saluda la pròpia parella. A la sortida l'Aran pregunta a tothom quantes persones ha saludat i rep nou respostes diferents. Quantes persones ha saludat l'Aran i quantes la seva parella?

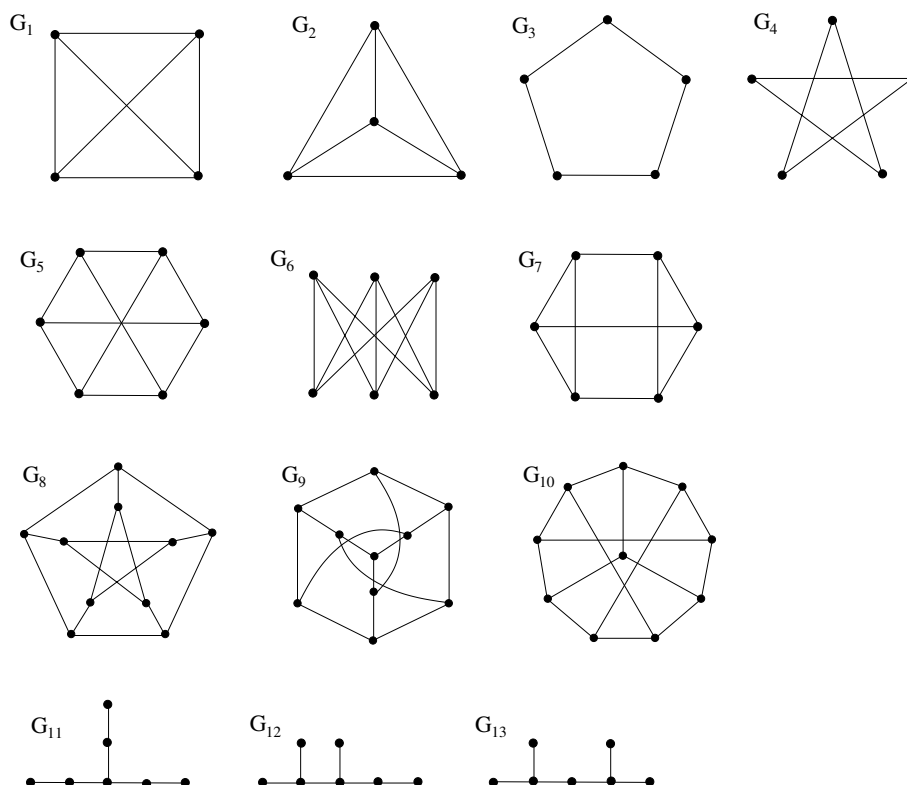
Indicació: Descriviu un graf que modela la situació. Esbrineu quantes salutacions fa cada membre d'una parella.

1.21 Determineu, llevat d'isomorfismes, tots els grafs d'ordre quatre i mida dos.

1.22 Sigui $V = \{a, b, c, d\}$ i $A = \{ab, ac, ad, dc\}$. Determineu, llevat d'isomorfismes, tots els subgrafs del graf $G = (V, A)$.

1.23 Classifiqueu per classes d'isomorfia els grafs de la figura 1.1.

Figura 1.1:

1.24 Siguin $G = (V, A)$ i $H = (W, B)$ dos grafs. Demostreu que G i H són isomorfs, si i només si, G^c i H^c són isomorfs.

1.25 Determineu el nombre de grafs no isomorfs d'ordre 20 i mida 188.

1.26 Un graf és *autocomplementari* si és isomorf al seu graf complementari. Demostreu que no hi ha grafs autocomplementaris d'ordre 3, però sí d'ordres 4 i 5.

1.27 Un graf és *autocomplementari* si és isomorf al seu graf complementari.

- 1) Quantes arestes té un graf autocomplementari d'ordre n ?
- 2) Demostreu que si n és l'ordre d'un graf autocomplementari, aleshores n és congruent amb 0 o amb 1 mòdul 4.
- 3) Comproveu que si $n = 4k$ per $k \geq 1$, la construcció següent dona un graf autocomplementari: prenem $V = V_1 \cup V_2 \cup V_3 \cup V_4$, on cada V_i conté k vèrtexs; els vèrtexs de V_1 i de V_2 indueixen grafs complets; a més, tenim totes les arestes entre V_1 i V_3 , entre V_3 i V_4 , i entre V_4 i V_2 .
- 4) Com podem modificar la construcció anterior per obtenir un graf autocomplementari amb $n = 4k + 1$ vèrtexs?

1.28 Sigui G un graf d'ordre $n \geq 6$.

- 1) Demostreu que G o G^c conté un vèrtex v de grau almenys 3.
- 2) Demostreu que G o G^c conté un cicle de longitud 3. (Considereu les adjacències entre els veïns del vèrtex v del primer apartat.)
- 3) Demostreu que en una reunió de $n \geq 6$ persones, sempre n'hi ha 3 que es coneixen dos a dos o 3 que no es coneixen dos a dos.

2.5 Demostreu que si un graf té exactament dos vèrtexs de grau senar, aleshores existeix un camí que va d'un a l'altre.

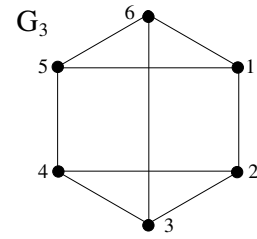
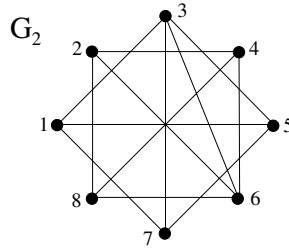
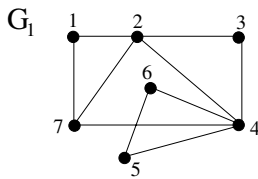
2.6 Sigui G un graf d'ordre n que té exactament dos components connexos i tots dos són grafs complets. Demostreu que la mida de G és, almenys, $(n^2 - 2n)/4$.

2.7 Sigui G un graf d'ordre n amb exactament k components connexos. Demostreu que la mida de G és més gran o igual que $n - k$.

2.8 Sigui G un graf d'ordre n amb exactament $k + 1$ components connexos. En aquest exercici volem trobar una fita superior per la mida de G . Per a fer-ho definim el graf auxiliar H d'ordre n amb $k + 1$ components connexos, $k \geq 1$: k són isomorfs a K_1 i un component és isomorf a K_{n-k} .

- 1) Calculeu la mida de H .
- 2) Demostreu que la mida de H és més gran o igual que la mida de G .

2.9 Trobeu tots els vèrtexs de tall i arestes pont dels grafs següents.

2.10 Sigui $G = (V, A)$ un graf connex d'ordre almenys 2. Prenem $z \notin V$ i definim $G + z$ com el graf que té $V \cup \{z\}$ com a conjunt de vèrtexs i $A \cup \{zv : v \in V\}$ com a conjunt d'arestes. Demostreu que $G + z$ no té vèrtexs de tall.

2.11 Trobeu el més petit n tal que existeix un graf 3-regular d'ordre n que té una aresta pont.

2.12 Demostreu que un graf 3-regular té un vèrtex de tall si, i només si, té alguna aresta pont.

2.13 Sigui $G = (V, A)$ un graf i v un vèrtex de G . Proveu que

- 1) si G és no connex, aleshores G^c és connex;
- 2) $(G - v)^c = G^c - v$;
- 3) si G és connex i v és un vèrtex de tall de G , aleshores v no és un vèrtex de tall de G^c .

2.14 Considereu els grafs de l'exercici 2.4. Doneu la distància dels vèrtexs a i b a tots els vèrtexs del component connex on es troben aplicant l'algorisme BFS.

2.15 Trobeu el diàmetre dels grafs següents.

1) K_n .	3) $K_{r,s}$.	5) W_n .
2) Grafs de l'exercici 2.1.	4) C_n .	6) T_n .

2.16 Per a cadascuna de les relacions següents sobre el diàmetre, doneu un graf $G = (V, A)$ connex i un vèrtex $u \in V$ que les satisfacin.

1) $D(G) = D(G - u)$.	2) $D(G) < D(G - u)$.	3) $D(G) > D(G - u)$.

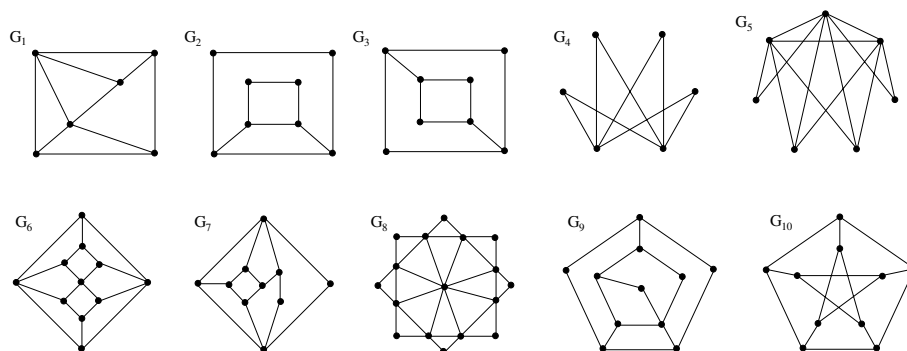
2.17

- 1) Trobeu l'excentricitat de tots els vèrtexs, el radi, els vèrtexs centrals i el centre: a) dels grafs de l'exercici 2.1; b) del graf $G = ([8], \{12, 14, 15, 23, 34, 38, 46, 47, 56, 67, 78\})$.
- 2) Doneu un exemple d'un graf connex amb el radi i el diàmetre iguals.
- 3) Doneu un exemple d'un graf connex tal que el diàmetre sigui el doble del radi.

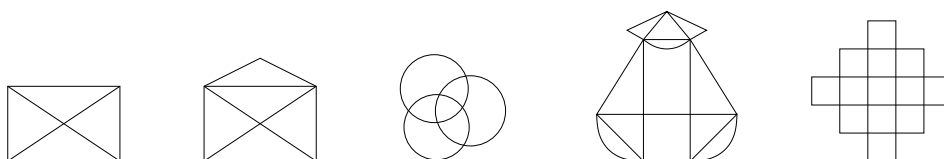
2.18 Sigui G un graf d'ordre 1001 tal que cada vèrtex té grau ≥ 500 . Demostreu que G té diàmetre ≤ 2 .

Grafs eulerians i hamiltonians

3.1 Per a cadascun dels grafs següents, trobeu-ne un circuit eulerià, o demostreu-ne la no existència.

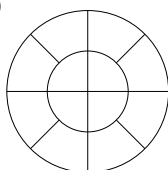

3.2 Esbrineu si els dibuixos següents es poden dibuixar sense aixecar el llapis del paper i sense repetir cap línia

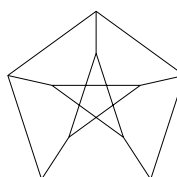

3.3 Trobeu el mínim nombre de vegades que s'ha d'aixecar el llapis del paper per dibuixar cadascuna de les figures sense repetir cap línia.

1)

2)

- 3.4** Trobeu els valors de r i s tals que el graf bipartit complet $K_{r,s}$ és eulerià.
- 3.5** Sigui G un graf que té exactament dos components connexos que són eulerians. Trobeu el mínim nombre d'arestes que cal afegir per obtenir un graf eulerià.
- 3.6** Demostreu que un graf connex amb tots els vèrtexs de grau parell no té arestes pont.
- 3.7** Esbrineu si és possible posar en successió totes les fitxes d'un dòmino de forma que coincideixen les puntuacions dels extrems en contacte i que els dos extrems lliures tinguin la mateixa puntuació. Si és possible, explicitau una solució.
- 3.8** El graf n -cub Q_n té per conjunt de vèrtexs $\{0, 1\}^n$ i dos vèrtexs $(x_1, x_2, \dots, x_n), (y_1, y_2, \dots, y_n)$ són adjacents si difereixen en exactament una coordenada.
- 1) Representeu Q_i per $1 \leq i \leq 4$.
  - 2) Determineu l'ordre, la mida i la seqüència de graus de Q_n .
  - 3) Trobeu els valors de n tals que Q_n és eulerià.
- 3.9** A cadascun del grafs de l'exercici 3.1 trobeu-hi un cicle hamiltonià, o demostreu-ne la no existència.
- 3.10** Demostreu que si un graf bipartit és hamiltonià, aleshores les parts estables tenen el mateix cardinal.
- 3.11** Demostreu que un graf bipartit $K_{r,s}$ d'ordre ≥ 3 és hamiltonià si, i només si, $r = s$.
- 3.12** Sigui G un graf que té exactament dos components connexos que són grafs hamiltonians. Trobeu el mínim nombre d'arestes que cal afegir per obtenir un graf hamiltonià.
- 3.13** Sigui G un graf hamiltonià que no és un graf cicle. Demostreu que G té almenys dos vèrtexs de grau ≥ 3 .
- 3.14** L'Àlex i l'Aran han llogat un pis per compartir. El dia de la inauguració, conviden 10 companys de facultat a sopar. En el grup de 12 persones, cadascuna en coneix almenys 6 (no cal que tots els convidats coneguin l'Àlex i l'Aran). Demostreu que es poden seure els 12 al voltant d'una taula rodona de forma que tothom conegui les dues persones que té assegudes al costat.
- A l'última hora arriba un company que també coneix almenys 6 de les persones que hi ha al sopar. Podeu ara assegurar que es poden seure seguint la condició anterior?
- 3.15** Sigui G un graf d -regular d'ordre $\geq 2d + 2$, amb $d \geq 1$. Demostreu que el complementari de G és hamiltonià.
- 3.16** Sigui G un graf d'ordre $n \geq 2$ tal que cada vèrtex té grau $\geq (n - 1)/2$. Demostreu que G té un camí hamiltonià.

4 Arbres

4.1 Per a cada enter $n \geq 1$, sigui a_n el nombre d'arbres no isomorfs d'ordre n . Comproveu els valors de la taula següent:

n	1	2	3	4	5	6	7
a_n	1	1	1	2	3	6	11

4.2 Proveu que tot arbre d'ordre $n \geq 2$ és un graf bipartit.

4.3 Sigui T_1 un arbre d'ordre n i mida 17 i T_2 un arbre d'ordre $2n$. Calculeu n i l'ordre i la mida de T_2 .

4.4 Trobeu quants arbres d'ordre n no isomorfs hi ha tals que ...

- 1) ...el seu grau màxim és $n - 2$.
- 2) ...el seu grau màxim és $n - 3$.

4.5 Sigui T un arbre d'ordre 12 que té exactament 3 vèrtexs de grau 3 i exactament un vèrtex de grau 2.

- 1) Trobeu la seqüència de graus de T .
- 2) Trobeu dos arbres no isomorfs amb aquesta seqüència de graus.

4.6 Trobeu un graf connex tal que tot vèrtex de grau ≥ 2 sigui de tall però no sigui arbre.

4.7

- 1) Sigui T un arbre d'ordre $n \geq 2$. Proveu que el nombre de fulles de T és

$$2 + \sum_{g(u) \geq 3} (g(u) - 2).$$

- 2) Sigui Δ el grau màxim de T i sigui n_i el nombre de vèrtexs de grau i de T . Vegeu que la fórmula anterior es pot escriure com

$$n_1 = 2 + \sum_{i=2}^{\Delta} (i-2)n_i.$$

- 3) Sigui ara G un graf connex, de grau màxim Δ i amb n_i vèrtexs de grau i , per a tot i . Demostreu que si es compleix la igualtat

$$n_1 = 2 + \sum_{i=2}^{\Delta} (i-2)n_i,$$

aleshores G és un arbre.

4.8 Sigui G un graf connex que només té vèrtexs de grau 1 i de grau 4. Sigui k el nombre de vèrtexs de grau 4. Demostreu que G és un arbre si, i només si, el nombre de fulles és $2k + 2$.

4.9 Sigui T un arbre d'ordre $n \geq 2$ i de grau màxim Δ . Proveu que T té un mínim de Δ fulles.

4.10 Demostreu que les afirmacions següents són equivalents per a un arbre T d'ordre $n \geq 3$:

- a) T és isomorf al graf estrella $K_{1,n-1}$.
- b) T té exactament $n - 1$ fulles.
- c) T té grau màxim $n - 1$.
- d) T té diàmetre igual a 2.

4.11 Sigui G un graf d'ordre n i mida m . Demostreu que les propietats següents són equivalents:

- a) El graf G és connex i té un únic cicle.
- b) Existeix una aresta a de G tal que $G - a$ és un arbre.
- c) El graf G és connex i $n = m$.

4.12

- 1) Calculeu el nombre d'arbres generadors diferents del graf cicle C_n . Quants n'hi ha llevat isomorfismes?
- 2) Calculeu el nombre d'arbres generadors diferents del graf bipartit complet $K_{2,r}$. Quants n'hi ha llevat isomorfismes?

4.13

- 1) Justifiqueu que si T és un arbre generador de G obtingut en aplicar l'algorisme BFS començant amb el vèrtex u , aleshores $g_T(u) = g_G(u)$.
- 2) En aplicar l'algorisme *BFS* a un graf G d'ordre $n \geq 4$ amb vèrtex inicial v s'obté un graf estrella $K_{1,n-1}$ del que v n'és una fulla. Doneu almenys dos grafs no isomorfs amb aquesta propietat.

4.14 Considereu el graf $K_{r,r+3}$. Quants arbres no isomorfs es poden obtenir en aplicar l'algorisme DFS segons quin sigui el vèrtex inicial?

4.15 Demostreu que si T és un arbre generador de G , aleshores les fulles de T no són vèrtexs de tall de G . Concloueu que tot graf connex d'ordre ≥ 2 té almenys dos vèrtexs que no són vèrtexs de tall.

4.16 Trobeu les seqüències de Prüfer dels arbres següents:

$$\begin{aligned} T_1 &= ([6], \{12, 13, 14, 15, 56\}). \\ T_2 &= ([8], \{12, 13, 14, 18, 25, 26, 27\}). \\ T_3 &= ([11], \{12, 13, 24, 25, 36, 37, 48, 49, 510, 511\}). \end{aligned}$$

4.17 Trobeu els arbres que tenen les seqüències de Prüfer següents:

- 1) (4,4,3,1,1),   2) (6,5,6,5,1),   3) (1,8,1,5,2,5),   4) (4,5,7,2,1,1,6,6,7).

4.18 Determineu els arbres que tenen seqüències de Prüfer de longitud 1.

4.19 Determineu els arbres tals que

- 1) tots els valors de la seqüència de Prüfer són iguals;
- 2) a la seqüència de Prüfer apareixen exactament 2 valors diferents.

Exercicis de repàs i consolidació

A.1 Trobeu la matriu d'adjacència i la d'incidència del graf $G = (V, A)$ on $V = \{a, b, c, d, e\}$ i $A = \{ab, ac, bc, bd, cd, ce, de\}$.

A.2 Doneu la llista d'adjacència i una representació gràfica del graf $G = ([5], A)$ que té matriu d'adjacència

$$\begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}.$$

A.3 Demostreu que si un graf és d'ordre múltiple de 4 i mida senar, aleshores no és regular.

A.4 Si un graf té grau mínim 1, grau màxim k i ordre $n > 2k$, aleshores G té almenys 3 vèrtexs amb el mateix grau.

A.5 Sigui G un graf d'ordre ≥ 7 tal que tots els vèrtexs tenen grau > 5 . Demostreu que G té mida ≥ 21 .

A.6 Siguin $n \geq 3$ i $0 \leq k \leq n$ enters i considereu el graf complet K_n amb $[n]$ com a conjunt de vèrtexs.

- 1) Calculeu la mida del subgraf induït per $[k]$.
- 2) Calculeu quantes arestes hi ha que tinguin un extrem a $[k]$ i l'altre a $[n] \setminus [k]$.
- 3) Calculeu la mida del subgraf induït per $[n] \setminus [k]$.
- 4) Emprant els resultats anteriors, demostreu que

$$\binom{n}{2} = \binom{k}{2} + k(n-k) + \binom{n-k}{2}.$$

A.7 Trobeu, llevat d'isomorfismes, tots els grafs 4-regulars d'ordre 7.

A.8 Sigui G un graf autocomplementari d'ordre n , $n \equiv 1 \pmod{4}$. Demostreu que hi ha un nombre senar de vèrtexs de grau $(n-1)/2$ i, per tant, que G conté, com a mínim, un vèrtex de grau $(n-1)/2$.

A.9 Considerem el graf $G = (V, A)$ on $V = \{1, 2, \dots, 15\}$ i dos vèrtexs i, j són adjacents si, i només si, el seu màxim comú divisor és diferent de 1. Digueu quants components connexos té G i doneu un camí de longitud màxima.

A.10 Sigui G un graf d'ordre n i mida m que no té cap cicle de longitud 3.

- 1) Demostreu que si u i v són vèrtexs de G adjacents, aleshores $g(u) + g(v) \leq n$.
- 2) Proveu que si $n = 2k$, aleshores $m \leq k^2$. *Indicació:* Inducció sobre $k \geq 1$.

A.11 Demostreu que en un graf connex dos camins de longitud màxima tenen com a mínim un vèrtex en comú, però no necessàriament una aresta comuna.

Indicació: Supposeu que dos camins de longitud màxima no tenen cap vèrtex en comú i veieu que podeu construir un camí més llarg que els de partida.

A.12 Sigui G un graf bipartit, connex, d -regular i d'ordre $n \geq 3$. Proveu que G no té arestes pont.

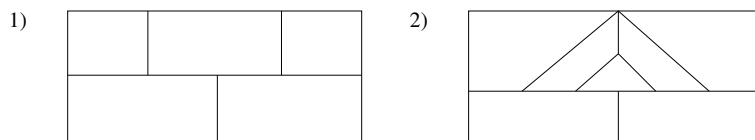
A.13 Sigui G un graf connex no bipartit. Demostreu que entre cada dos vèrtexs qualssevol de G existeixen un recorregut de longitud senar i un de longitud parella.

Indicació: pot ser útil el teorema de caracterització dels grafs bipartits.

A.14 Demostreu que si un graf és regular d'ordre parell i mida senar, aleshores no és eulerià.

A.15 Sigui G un graf d'ordre senar tal que G i G^c són connexos. Demostreu que G és eulerià si, i només si, G^c és eulerià.

A.16 En cadascun dels casos següents, esbrineu si és possible dibuixar una línia contínua tancada que talli exactament una vegada cada segment interior del rectangle.

A.17 Sigui G un graf bipartit que té un camí hamiltonià i siguin V_1 i V_2 les parts estables. Demostreu que $||V_1| - |V_2|| \leq 1$.

A.18 Demostreu que si $n \geq 1$ i $m = n + 1$, aleshores el graf bipartit complet $K_{m,n}$ té un camí hamiltonià.

A.19 Set persones que assisteixen a un congrés volen dinar juntes en una taula rodona els tres dies que dura el congrés. Per conèixer-se millor decideixen seure de manera que dues persones siguin l'una al costat de l'altra com a molt un sol dia. Poden aconseguir el seu propòsit? I si el congrés dura 5 dies?

A.20 Sigui G un graf hamiltonià que no és un cicle. Demostreu que si G té dos vèrtexs no adjacents de grau 3, aleshores té almenys un altre vèrtex de grau ≥ 3 .

A.21 Demostreu que si G és un graf d'ordre n i mida $\geq \binom{n-1}{2} + 2$, aleshores G és hamiltonià. *Indicació:* useu el teorema d'Ore.

A.22 Trobeu tots els grafs G tals que G i G^c són arbres.

A.23 Calculeu el nombre d'arestes que cal afegir a un bosc de k component connexos per a obtenir un arbre.

A.24 Sigui T un arbre d'ordre 7 amb un mínim de tres vèrtexs de grau 1 i un mínim de dos vèrtexs de grau 3.

- 1) Trobeu la seqüència de graus de T .
- 2) Trobeu, llevat d'isomorfismes, tots els arbres que tenen aquesta seqüència de graus.

A.25 Demostreu que si G és un graf d'ordre ≥ 2 que té exactament un vèrtex de grau 1, aleshores G té algun cicle.

A.26 Demostreu que les afirmacions següents són equivalents per a un arbre T d'ordre $n \geq 3$:

- a) T és isomorf al graf trajecte T_n .
- b) T té grau màxim 2.
- c) T té exactament 2 fulles.
- d) T té diàmetre igual a $n - 1$.

A.27 Sigui G un graf que no és arbre d'ordre n i mida $m = n - 1$.

- 1) Proveu que G té almenys un component connex que és arbre i almenys un que no ho és.
- 2) Proveu que si G té exactament dos components connexos, aleshores el que no és arbre té exactament un cicle.

A.28 Considereu el graf roda W_n d'ordre $n \geq 4$. Doneu tots els arbres no isomorfs que es poden obtenir en aplicar l'algorisme BFS segons quin sigui el vèrtex inicial.

A.29 Indiqueu quina seqüència de Prüfer correspon a cadascun dels arbres que tenen el conjunt $[4]$ com a conjunt de vèrtexs.

A.30 Determineu els arbres que tenen seqüències de Prüfer amb tots els termes diferents.

A.31 Volem demostrar que una seqüència d'enters positius $d_1 \geq d_2 \geq \dots \geq d_n \geq 1$ és la seqüència de graus d'un arbre d'ordre $n \geq 2$ si, i només si, es compleix $d_1 + \dots + d_n = 2(n-1)$. Una implicació és conseqüència directa del lema de les encaixades (comproveu-ho!). Per a demostrar l'altra implicació, ho farem per inducció sobre n , seguint els passos següents:

- 1) Escriviu la implicació que no és conseqüència del lema de les encaixades. Comproveu el cas $n = 2$. Escriviu la hipòtesi d'inducció per a $n - 1$.
- 2) Sigui $n \geq 3$. Demostreu que si $d_1 + \dots + d_n = 2(n-1)$ i $d_i \geq 1$ per tot i , aleshores $d_n = 1$ i $d_1 > 1$.
- 3) Apliqueu la hipòtesi d'inducció a $d_1 - 1, d_2, \dots, d_{n-1}$ i deduïu-ne el resultat desitjat.

A.32 Sigui S un conjunt i $\mathcal{C}$ un conjunt finit de subconjunts de S . El *graf intersecció* $I(\mathcal{C})$ és el graf que té $\mathcal{C}$ com a conjunt de vèrtexs i dos vèrtexs $A, B \in \mathcal{C}$ són adjacents si $A \cap B \neq \emptyset$.

- 1) Sigui $S = [6]$ i $\mathcal{C} = \{\{1, 2\}, \{2, 4\}, \{1, 2, 3\}, \{3, 4, 5\}, \{5, 6\}\}$. Representeu gràficament el graf $I(\mathcal{C})$.
- 2) Considereu el graf G que té $[4]$ com a conjunt de vèrtexs i arestes $12, 23, 34$ i 41 . Per a cada $i \in [4]$, considereu el conjunt S_i format pel vèrtex i i les dues arestes incidents amb i : $S_1 = \{1, 12, 41\}, S_2 = \{2, 12, 23\}, S_3 = \{3, 23, 34\}, S_4 = \{4, 34, 41\}$. Sigui $\mathcal{C} = \{S_1, S_2, S_3, S_4\}$. Demostreu que $I(\mathcal{C})$ és isomorf a G .
- 3) Demostreu que si G és un graf, aleshores existeixen un conjunt S i un conjunt finit $\mathcal{C}$ de subconjunts de S tals que G és isomorf al graf intersecció $I(\mathcal{C})$.

A.33 Sigui $G_1 = (V_1, A_1)$ i $G_2 = (V_2, A_2)$ dos grafs amb $V_1 \cap V_2 = \emptyset$. Demostreu,

- 1) Si G_1 i G_2 són connexos, aleshores $G_1 \times G_2$ és connex.
- 2) Si G_1 i G_2 són eulerians, aleshores $G_1 \times G_2$ és eulerià.
- 3) Si $G_1 \times G_2$ és eulerià, aleshores G_1 i G_2 són eulerians o bé tenen ordre parell.
- 4) Si G és hamiltonià, aleshores $G \times K_2$ és hamiltonià.

A.34 Si G_1 és un graf connex i G_2 no ho és, ho és el producte $G_1 \times G_2$?

A.35 Sigui $G = (V, A)$ un graf. El *graf línia* de G , LG és el graf que té per vèrtexs les arestes de G i dos vèrtexs de LG són adjacents si, com a arestes de G , són incidents.

- 1) Doneu el graf línia de $K_{1,3}$, de C_5 i de $G = (\{1, 2, 3, 4, 5\}, \{12, 23, 24, 25, 34, 35, 45\})$.
- 2) Doneu l'ordre i el grau dels vèrtexs de LG en funció dels paràmetres de G .
- 3) Proveu que si G és eulerià, aleshores LG és hamiltonià.

- 4) Trobeu un graf G tal que LG sigui hamiltonià però que G no sigui eulerià.
- 5) Proveu que si G és eulerià, aleshores LG és eulerià.
- 6) Trobeu un graf G tal que LG sigui eulerià, però G no.
- 7) Proveu que si G és hamiltonià, aleshores LG és hamiltonià.
- 8) Trobeu un graf G tal que LG sigui hamiltonià, però G no.